

מדינת ישראל

משרד התשתיות הלאומיות

לשכת היועץ המשפטי

ד' בכסלו, התשס"ה
17 בנובמבר 2004
מש' 2004-1681

משרד התשתיות הלאומיות מודיע, כי צוות בין-משרדי בראשותו, מגבש בימים אלה הצעת חוק להסדרת הפעילות במשק הדלק.

הסדרת הפעילות במשק נועדה להבטיח, בין היתר, את הפעילות התקינה של משק הדלק ואת קיומו של משק תחרותי בתחום הדלק, בשים לב לאפיוני הכלכלה והמשק בישראל.

נוכח חשיבותם, משקלם היחסי ומשמעותם של בתי הזיקוק במשק הדלק, עלות סוגיות אלה, ככל שהדבר אמור בבעלויות צולבות, אגב פיצול בתי הזיקוק לשתי חברות והפרטתן בעת הזו, כדי אינטרסים חיוניים למשק הדלק בכללו ובעלות פוטנציאל השפעה ארוכת טווח.

בהמלצות שגובשו עד כה בידי הצוות נכללות, בין השאר, מגבלות הנוגעות לפיצול בתי הזיקוק והפרטתם, שיש בהן כדי להבטיח הפרדה של הפעילות הרלוונטית בין המקטעים השונים.

ההגבלות והסמכויות, המוצעות בהמלצת הצוות, תיוספנה על הסמכויות המסורות כיום בידי הממונה על ההגבלים עסקיים ובידי שר התשתיות הלאומיות ושרים אחרים, ולא תגרענה מסמכויותיהם לעניין הגבלים עסקיים ולעניין פיקוח על מחירים או כל עניין אחר.

להלן עיקרי המדיניות שגובשו, בין השאר בהתחשב בהמלצת הצוות, ואשר יש בהם השלכה על הפרטת בתי הזיקוק:

1. מגבלות על החזקה צולבת בשני בתי הזיקוק:

לא יחזיק אדם כלשהו, במישרין או בעקיפין, בו זמנית, שיעור של 5% ומעלה או שליטה בבית זיקוק אשדוד, וכן שיעור של 5% ומעלה או שליטה בבית זיקוק חיפה.

2. מגבלות על אחזקה צולבת בבית זיקוק ובשיווק:

א) מחזיק אדם כלשהו, במישרין או בעקיפין, בבית זיקוק בשיעור של 5% ומעלה ובשיעור של 5% ומעלה בתאגיד, אחד או יותר, העוסק בשיווק מוצרי דלק, וראו השרים שיוסמכו לכך, כי אותו גורם מרכזי בידיו חלק מהותי מן השיווק של מוצרי דלק, וכי עלולה להיגרם פגיעה משמעותית בתחרותיות בייצור, בהפצה, בשיווק או במכירה של מוצרי דלק, יהיו השרים, שיוסמכו לכך, רשאים ליתן הוראות המגבילות את פעולתם של בית הזיקוק או של התאגיד העוסק בשיווק או של הגורם המחזיק בהם, או גידול נוסף של מי מהם ורשאים הם לחייב את בית הזיקוק למכור מוצרים לכל דורש, בכפוף לכל דין.

ב) בית זיקוק לא ימכור בעצמו מוצרי דלק לצרכנים סופיים, אלא באמצעות תאגידים נפרדים בלבד, ובכפוף להוראות סעיף קטן (א).

ג) על רכישת בית זיקוק מידי מי שאיננו המדינה יחולו, לתקופה שתקבע, אותן הגבלות שחלו בעת הרכישה מאה המדינה, ובשים לב למצב התחרות, יכול שבמכירות עתידיות של בית זיקוק יוטלו מגבלות על הרוכש, לרבות מגבלות על יכולת הפעילות של הרוכש, ישירות או בעקיפין, בשיווק מוצרי דלק.

3. מגבלות על בעלות צולבת בבית זיקוק ובשירותי תשתית

א) בית זיקוק, וכן מי שמחזיק בו, במישרין או בעקיפין, שיעור של 5% ומעלה או שליטה, לא יורשה למכור לאחרים, במישרין או בעקיפין, שירותי אחסון וניפוק, אלא בשטחים שבמועד ההפרטה כלולים בנכסי בית הזיקוק. ולא יורשה למכור לאחרים, במישרין או בעקיפין, שירותי הזרמה, אלא בנצרת שבמועד ההפרטה כלולה בנכסי בית הזיקוק. על אף האמור, תאגיד אשר ירכוש את בית הזיקוק באשדוד ובבעלותו מתקן ניפוק בחוף שמן, יוכל להמשיך ולהחזיק במתקן הניפוק כל עוד מתקיימת הפרדה תאגידי בין המיתקן ובין בית הזיקוק.

ב) ראו השרים שיוסמכו לכך, כי מכירת השירותים האמורים גורמת פגיעה משמעותית בתחרות, יהיו השרים רשאים ליתן הוראות המגבילות את פעולתו של בית הזיקוק, לרבות מתן הוראות בדבר היקף פעילותו בתחומים אלה, הפרדה תאגידי, חובת מתן שירות שוויוני וחובת הפקדת ניהול השירות בידי אחר.

4. מגבלות על בעלות צולבת בבית זיקוק ובתשתית נמלית

לא יחזיק אדם כלשהו, במישרין או בעקיפין, בבית זיקוק, בשיעור של 5% ומעלה או בשליטה, וכן יחזיק, במישרין או בעקיפין, בשיעור של 5% ומעלה או בשליטה, בתאגיד המחזיק בתשתית נמלית לייבוא או לייצוא של מוצרי דלק, למעט תשתית המיועדת לייבוא וייצוא של נפט גולמי בלבד, ותשתית נמלית, שבעת ההפרטה מצויה בידי בית הזיקוק, אם מצויה תשתית כזאת. (להלן – תשתיות מאושרות).

אם יחזיק בית הזיקוק בתשתית מאושרת, יאפשר לצרכנים המייבאים ומייצאים נפט גולמי ומוצרי דלק שיהיו מעוניינים בכך, להשתמש בתשתית הנמלית בתנאים מסחריים ותפעוליים סבירים.

החזיק בית זיקוק תשתית כאמור, וראו השרים, שיוסמכו לכך, כי עלולה להיגרם פגיעה משמעותית בתחרויות ובמשק הדלק, יהיו הם רשאים ליתן הוראות המגבילות את פעולותיהם של בית הזיקוק או של התאגיד המחזיק בתשתית המאושרת או של הגורם המחזיק בהם, או גידול נוסף של מי מהם, לרבות מתן הוראות בדבר היקף פעילותו בתחומים אלה, הפרדה תאגידי, חובת מתן שירות שוויוני וחובת הפקדת ניהול השירות בידי אחר.

פרשנות –

במסמך זה –

”אדם” – לרבות תאגיד;

”מוצרי דלק” – לרבות גפ”מ;

בכל מקום בו מחושבים אחוזי צריכה, רכישה או הספקה או אחוז מתוך ההכנסות, יחושבו האחוזים בשנתיים שקדמו להאריך הרלוונטי. בדיקה חוזרת, אם נדרשת לפי העניין, תיערך אחת לחצי שנה.